

A Teleki-szobor ellen az MSZP, az SZDSZ és ezernyi civil

Többségben a nem?

Problemátikus a szoborállítás, mivel Teleki Pál érdemei mellett súlyos bűnöket követett el, így például „százvezreket akart kiszakítani a nemzet testéből” – mondta lapunknak Ungváry András történész. A szoboremelés ellen az utóbbi napokban az MSZP és az SZDSZ is tiltakozott, civilek eddig 1200 ellenző aláírást gyűjtöttek össze.

Dobozi Pálma–Németh Era

Az MSZP országos választmánya számára elfogadhatatlan az a kezdeményezés, miszerint Teleki Pál volt miniszterelnöknek szobrot akarnak állítani – mondta szombaton Jánosi György, a testület elnöke. A választmány ezért határozatban kérte a javaslattevőket, hogy álljanak el szándékuktól.

Nem a szakbizottságoknak, hanem a fővárosi közgyűlésnek kell döntenie ezután a politikai jellegű szobrok közteri felállításáról. Erre az álláspontra jutott a felzúdulás nyomán az MSZP-frakció – tudtuk meg Gy. Németh Erzsébet frakcióvezetőtől. A szocialista képviselőcsoport egyébként nem támogatja a szobor felállítását, mert nem lehet meg nem történné tenni, hogy Teleki Pál nevéhez fűződnek a zsidótörvények.

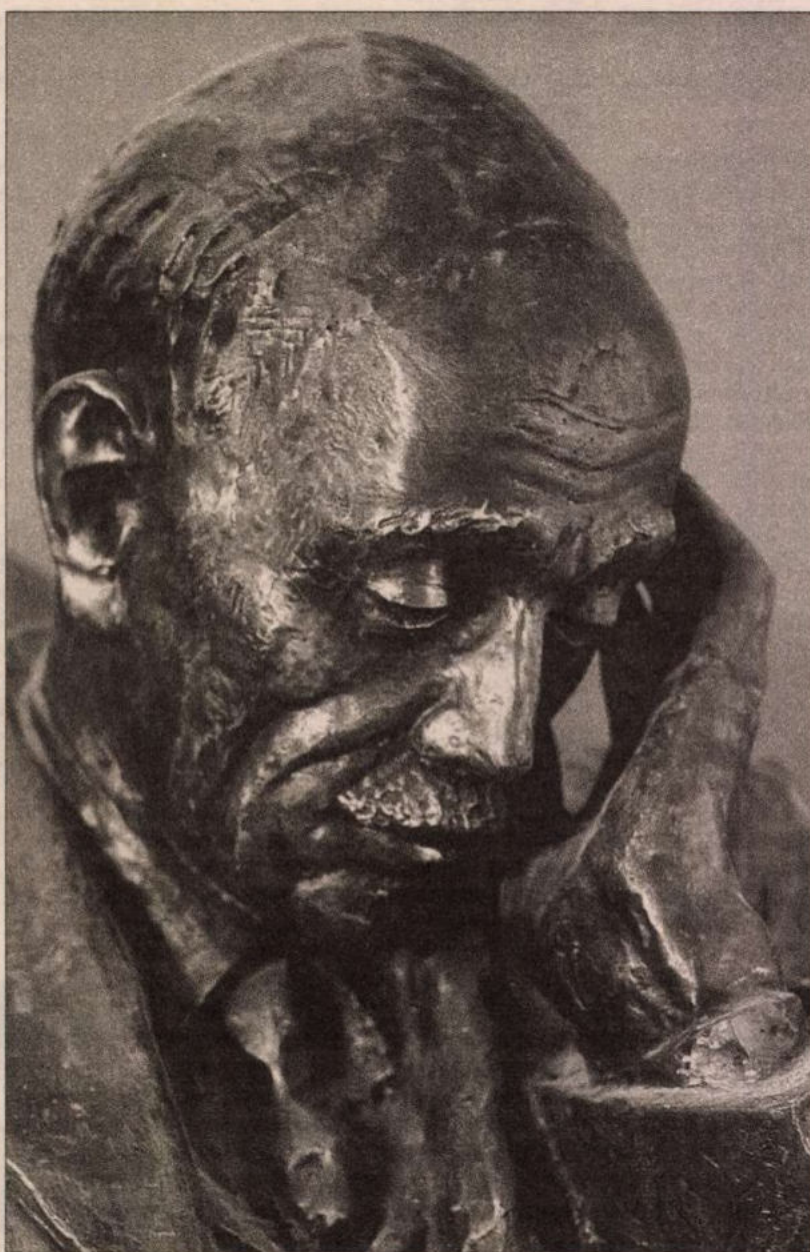
Demszky egyeztetne

Demszky Gábor főpolgármester szombaton azt javasolta a Teleki Emlékbizottságnak: vonja vissza a szobor építésére vonatkozó kérelmét, hogy a társadalmi vita nyugodtan lefolyhasson, és egy későbbi időpontban ismét meg lehessen vizsgálni a kérdést. A szervezet döntéséig a főpolgármester felfüggesztette az engedélyezési eljárást. Demszky szerint a szobor felállítását engedélyező fővárosi kulturális bizottság okkal feltételezte, hogy az ügyben társadalmi konszenzus van, hiszen a kezdeményezés védnöke a jelenlegi és a volt köztársasági elnök, és bírja a kulturális tárca támogatását is. A főpolgármester felkéri a volt és a jelenlegi államfőt és a kulturális tárcát, hogy a társadalmi vita figyelembevételével vizsgálják felül álláspontjukat.

A Fidesz semmilyen fórumon nem foglalkozott még a kérdéssel – tudtuk meg Révész Máriuszól. Az ellenzéki párt fővárosi frakciója az ügyben döntő közgyűlés előtti frakcióülésen alakítja ki álláspontját.

Könnyen támadhatóvá válhat a Fidesz, illetve Orbán Viktor, ha véleményt nyilvánít ebben a kényes kérdésben – vélekedett érdeklődésünkre Debreczeni József politológus. Debreczeni – mint mondta – differenciáltan ítéli meg Telekit, aki „élete végén a náciellenes ellenállás mártírjává vált”, ugyanakkor az is egyértelmű, hogy azonosult a zsidótörvények szellemével.

Civil kezdeményezés is indult a szoborállítás ellen. Az internetes aláírásgyűjtő akció múlt csütörtökön kezdődött, eddig ezerkétszázán csatlakoztak a kezdeményezéshez. Nagy Péter Tibor történész, a tiltakozás

fotó: Pélyi Nóra

Teleki Pál szobrának felállítását az MSZP és az SZDSZ nem támogatja, a Fidesz még nem foglalkozott a kérdéssel

egyik kezdeményezője szerint több aláíró van, aki bármiféle Teleki-szobor, -emlékmű ellen akár sárga csillag viselésével tüntetne.

„Egy magyar rasszista”

„Teleki Pál nemcsak a zsidótörvények konzekvens szorgalmazója volt, de a törvények indoklását is ő írta, ebből látszik, hogy valóban komolyan gondolta ezeket” – fejtette ki lapunknak véleményét Ungváry Krisztián történész. Teleki azzal magyarázta a zsidótörvények szükségességét, hogy a zsidó egy rosszindulatú faj, amely fordított numerus clausust alkalmaz a keresztényekkel szemben, és nem tud gyökeret verni Magyarországon – emlékeztetett. Teleki alapvetően egy magyar rasszista volt, még a németekben is faji veszélyt látott – jegyezte meg a történész.

Ungváry Krisztián meglátása szerint Telekit antiszemitizmusa földrajztudományi munkásságában is befolyásolta. Teleki logikája szerint ugyanis a zsidóknak nincs viszonyuk a földhöz, ezért nem fejlődött ki bennük a hazaszeretet. Viszont Teleki javára írható, hogy a hagyományos magyar kisebbségi politikával szembefordulva mindig is kiegyezésre törekedett a szerb és a román kisebbséggel. Tény: az országot ki akarta vinni az általa értelmetlennek tartott háborúból, s látta, hogy abból Magyarország csak vesztesen kerülhet ki – véli a történész.

Ugyanakkor Ungváry szerint semmi sem utal arra, hogy Teleki azért lett öngyilkos, mert belátta felelősségét a zsi-

dótörvényekkel kapcsolatban. A történész problematikusnak tartaná a szoborállítást, mivel érdemei mellett súlyos bűnöket követett el Teleki, így például „százvezreket akart kiszakítani a nemzet testéből”.

A szobor felállításához még az előző kormány alatt, a Rockenbauer Zoltán vezette kulturális tárca mellett működő Nemzeti Kulturális Alapprogram adott kétmillió forintos támogatást 2001-ben. A szobrot Teleki halálának 63. évfordulóján tervezik felállítani a budai Vár Hunyadi udvarában, a Ludwig Múzeum homlokzatával szemben.

A fővárosi kulturális bizottság január 28-ai ülésén egyhangúlag támogatta a Teleki-szobor felállítását, egy héttel korábban a városképvédelmi bizottság is egyhangúlag engedélyezte a szobor elhelyezését.

Néhány név az 1200 tiltakozó közül:

Bacsó Béla esztéta
Bauer Tamás közgazdász
Csányi Vilmos etológus
Csőzik László SZDSZ-Újgeneráció, elnök
Gerő András történész
Eörsi István író
Fröhlich Róbert, a Dohány utcai zsinagóga főrabbija
Kis János filozófus
Halmai Gábor jogász, egyetemi tanár
A teljes névsor a <http://telekiszobrotne.ingenweb.hu>-n olvasható

Szerdán tárgyal a Teleki-bizottság

A szobor felállítását kezdeményező Teleki Pál Emlékbizottság szerdán ül össze, hogy tárgyaljon az ügyről – tudtuk meg Csicsery-Rónay Istvántól. Az ügyvezető elnök szerint várhatóan nem állnak el a négy éve tervezett szobor felállításától, amelyhez a lengyelek is több millió forinttal járultak hozzá. Ezért április 3-ára közös lengyel-magyar ünnepséget terveznek, amelyen

reményeink szerint beszédet mond egyik védnökük, Mádl Ferenc köztársasági elnök, és Kwasniewski lengyel köztársasági elnök is. Mádl Ferenc tervezett programjai között nem szerepel a Teleki-szobor avatásán való részvétel – tudtuk meg a köztársasági elnök szóvivőjétől, aki hozzátette: az államfői hivatal nem vesz részt a lengyel elnök meghívásában sem.

ner-nisz

Ahogy önök látják

Lapunk internetes oldalán eddig 1744-en szavaztak arról, hogy állítsanak-e szobrot Telekinek. A voksolók fele szerint Teleki munkássága és kiállása miatt megérdemli a szobrot. 39,5 százalék szerint nem, mert menthetetlen a miniszterelnöki tevékenysége. Négy százalék úgy látja, Teleki múltunk része, s már csak ezért is kell neki szobor, míg az olvasók 6,5 százaléka szerint túl ellentmondásos az életútja ahhoz, hogy szobra legyen.

Szavazataikat továbbra is várjuk a www.magyarhirlap.hu/teleki címen